

'EEN GOED STUK VERTELT IETS OVER DE WERELD WAARIN WE LEVEN'

Vier jonge acteurs speelden in 1994 op het Antwerps Conservatorium hun eindwerk *De Wilde Eend* van Hendrik Ibsen. Dat viel op: een drama in circuskostuums en in een hilarische stijl. Hun naam werd *De Roovers*, naar de romantische en opstandige heiden uit het gelijknamig stuk van Schiller dat daarop volgde. Tien jaar later brengen *De Roovers* opnieuw *De Wilde Eend*. Wij spraken de drie overgebleven stichtende leden Robby Cleiren, Sara De Bosschere en Luc Nuyens.

In 1994 studeerden jullie af aan het Conservatorium bij Dora van der Groen. Wat was haar invloed op jullie?

Robby Cleiren: 'Ze keert je in het eerste jaar bij wijze van spreken binnenste buiten. Een allesbepalende ervaring voor ieder van ons. Hoe verschillend al die mensen uit haar school ook zijn, ze hebben dezelfde basis, dezelfde bron. Dat voel je.'

Sara De Bosschere: 'Dora doet dat zelf ook, ze geeft zich onvoorwaardelijk en totaal. En dan is er haar benadering vanuit de tekst: uren les over één woord, over het in de ruimte kunnen plaatsen van een zin. Heel belangrijk.'

Luc Nuyens: 'Ze laat je zoeken naar je persoonlijkheid en hoe je die ten volle kunt gebruiken. Onlangs op een viering van haar zag ik al die mensen uit haar school. Schoon om zien, die verschillende persoonlijkheden. De basis die Dora legde, was het fundament van de school.'

Wat is je beste herinnering aan die tijd?

Nuyens: 'Het geluk om er docenten tegen te komen als Sam Bogaerts, Lucas Vandervost en Jan-Joris Lamers, met hun verschillende aanpak. Daar steek je veel van op.'

De Bosschere: 'Dat zijn vooral theatermakers. Theater maken is meer dan een leuke voorstelling spelen. Je gaat er nadenken over theater maken, meer dan over theater spelen of een goed acteur zijn. Dat heeft ons zeer geïnspireerd.'

Cleiren: 'Een toneelschool kan maar één ding doen: mensen laten proeven aan uiteenlopende manieren van theater maken. Sam vertelde iets heel anders dan Ivo van Hove of Dora of Jan-Joris. Blij dat we van al die dingen hebben mogen proeven en niet in één stijl werden gedwongen.'

Eenmaal afgestudeerd werd het klasje een zelfstandig gezelschap. Wie maakte jullie zo gek?

Cleiren: 'We hadden goede voor-

beelden. Twee jaar voor ons deed Stan hetzelfde en een jaar voor ons was er Cie De Koe, allen ex-conservatoriumklasjes. Dat had alles te maken met onze leraars. Voor ons is Sam Bogaerts heel belangrijk geweest. Die stimuleerde je vaardigheden als speler maar ook het groepsgevoel. Hij liet ons spelen in *Het Salon*, een project van het Nederlands Toneel Gent dat hij toen artistiek leidde. We moesten daar straf uit onze pijp komen, snel werken en zelf initiatieven nemen. Een ongelofelijke leerschool.'

Nuyens: 'Het was niet nieuw. We zetten de traditie voort van Lucas en Sam die De Witte Kraai oprichtten toen ze begin jaren tachtig van het conservatorium kwamen, om zich af te zetten tegen die vastgeroeste stadstheaters.'

De Roovers waren Robby Cleiren, Sara De Bosschere, Luc Nuyens en Tom Van Dyck, maar die laatste haakte al snel af.

Nuyens: 'Nogal snel bleek Tom meer een solospeler te zijn. Hij is er na een jaar uitgestapt, bij De Tijd gaan spelen en hij heeft regies gedaan. Sofie Sente is dan bij de groep gekomen, en scenograaf Stef Stessel. Die kern is er nog steeds.'

Een constante is de keuze om zonder regisseur te werken en voor min of meer sterke klassieke stukken te kiezen. Waarom?

Cleiren: 'Omdat we zonder regisseur willen werken, is een sterke tekst een goed bindmiddel. Als we van mening verschillen over de aanpak, kunnen we altijd nog terugvallen op zo'n tekst. Dat is een ijkpunt, een sterke tekst kan bij wijze van spreken een regisseur vervangen. Die teksten vinden we sneller bij de klassieke werken.'

De Bosschere: 'De toneelspeelkunst is heel communicatief, bestaat vooral uit overlevering, mensen geven dat door aan elkaar. Je deelt je ervaring met anderen. Via het klassieke repertoire kun je de verschillende lagen

Vlnr: Robby Cleiren, Sara De Bosschere en Luc Nuyens: 'Toneel moet verder gaan dan het alleen maar ventileren van je eigen psychische hersenspinsels.'

van de geschiedenis ontdekken.'

Nuyens: 'Daarmee kan je op toneel laten zien: vroeger is dat ook al gebeurd, hoe is daar toen op gereageerd en wat moeten wij daar nu mee doen?'

HERSENSPINSELS

Moet theater niet op de hete actualiteit zitten in plaats van gelaagde teksten af te pellen?

De Bosschere: 'We lezen veel teksten voor we een stuk kiezen. Bewust en onbewust zoeken we daarin linken met de actualiteit, zoals met de golf-oorlog in ons stuk *Blue Remembered Hills*. Leuk en grappig stuk, maar tegelijk ook een metafoor op de oorlog en de samenleving. In die tekst worden dingen gezegd die mijn denken over oorlog verhelderen.'

Cleiren: 'Je ziet veel acteurs hun eigen schrijfsels spelen. Maar je moet al uit het goeie hout zijn gesneden, zoals een Peter De Graef die kan schrijven én spelen. Bij veel zelfgemaakte stukken denk ik: 'jongens toch, er zijn stukken geschreven die 10.000 keer straffer zijn.' Toneel moet verder gaan dan het alleen maar ventileren van je eigen psychische hersenspinsels. Maak toch dankbaar gebruik van het groot erfgoed dat er is. Het is fijn teksten tegen te komen waarvan je zegt: op die manier had ik het nog niet bekeken.'

Zijn *De Roovers* de makers van nieuw politiek theater?

Robby: 'Wij kregen de stempel politiek theater, maar dat was nooit onze bedoeling. Onze *Maria Stuart* van Schiller zagen de mensen als een straf politiek stuk. Dat was niet onze eerste lezing. Maar als een stuk goed is, mag ik hopen dat het iets vertelt over de wereld waarin we leven.'

Jullie beste voorstelling?

Nuyens: 'Dat is als vragen welk van je kinderen je 't liefste ziet? De dag dat we kunnen zeggen: nu hebben we een hoogtepunt bereikt, kan het alleen maar bergaf gaan. Dus ik denk dat het beste nog moet komen.'

(lacht)
Je herneemt *De wilde eend*, jullie afstudeerproject. Benjamin Verdonck vervangt Tom Van Dyck en ook Sam Bogaerts en Lucas Vandervost zijn van de partij.

De Bosschere: 'Ibsen stelt hier de vraag of het wijs is om de mens zijn illusie te ontnemen... is hij dan niet slechter af dan daarvoor? Wanneer je hem zijn levensleugen ontnemt, pak je hem tegelijk zijn geluk af. Dit stuk bleef in onze herinnering als vrij extreem. We hadden zelf een huiskamer in elkaar geknutseld en dat decor hebben we terug uit de kast gehaald.'
Waarvoor doen jullie het?

Nuyens: 'Voor de vrijheid denk ik, en de passie. Je kan dat niet definiëren. Het publiek speelt daar in mee, je hebt dat niet bij film en tv. Het is verfrissend op intellectueel en emotioneel vlak, elke dag opnieuw, elke dag anders.'

De Bosschere: 'Toneel is een ruimte waarin je alles langs zijn complexe zijden kan bekijken, tot in elke nuancing van elke situatie. Waanzinnig gek is dat en in het dagelijks leven onmogelijk.'

Cleiren: 'Ik zou niet weten wat ik anders zou doen. Het is de absolute soevereiniteit, zoals Herman Teirlinck zegt en dat heb je alleen maar binnen zo'n groep. Onbetaalbaar.' (EV)

De Roovers spelen *De wilde eend* van Hendrik Ibsen Op 18 februari om 20u in Stadsschouwburg Sint-Niklaas (03/766.39.39) en op 20, 21 en 22 februari om 20u30u in de Monty, Antwerpen (03/238.91.81).